

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ
Централен съвет
Републиканска комисия пещерно дело
№ *011/2402*
19.9..... 1964 г.
Бул. „Толбухин“ 18
София

Тук, бул. Руски 1, Зоологически и-т
Председателя на Комисия по
защита на природата при БАН
чл. кор. проф. Г. Паспалев

БАН-Комисия по защита на природата
Вх. № *260* Дело. *Р*
Получено на *19. IX. 64.*

Другарю Професор

Приложено Ви изпращаме протокола за оглед на Мраморната пещера при гр. Берковица от пратениците на РКПД Владимир Бешков и Петър Берон. Мнението на бюрото на РКПД съвпада с предложението на другарите, поради което предлагаме да бъдат взети мерки за опазването на пещерата.

С дружелюбни поздрав!

Републиканска комисия пещерно дело при ЦС на БТ

Секретар

Tranteev
Трантеев /

ПРОТОКОЛ ЗА ОГЛЕД

На 16.9.1964 г. комисия в състав Владимир Ан. Вешков и Петър К. Берон, членове на Републиканската комисия по пещерно дело при ЦС на БТС, посети съвместно с председателя на Берковския пещерен клуб Висер Илиев новооткритата Мраморна пещера при град Берковица и констатира следното:

Пещерата се намира в дясната част на карьерата при село Беговица, на около 1 км над града, образувана е в бялорозови мрамори. Входът е открит при взривяване на 15 Август т.г. Труднопроходима галерия с изпочупени образувания и дължина 16 м. води в зала с размери 41x9x6 метра, чиято лява половина е силно обрушена при взривовете. Част от тавана на залата с размери при бл. 5x10 м. е покрита с извънредно красиви, добре запазени тънки сталактити с дължина до 0,5-0,7 м. Такъв хубав и запазен таван, при това така близо до входа, рядко може да се намери в нашите пещери. По пода са образувани няколко масивни сталагмитни фигури. В дясната страна на залата се отварят две галерии, разположени една над друга. Горната е дълга около 50 м., придвижването в нея става само чрез пълзене и ходене "на четири крака". Дясната галерия е обсирана с множество разнообразни калцитени образувания, вкл. барабани, свещници и др., част от които са обгренни в зеленикави и ръждиви нюанси. Тъй като голяма част от образуванията са аномални /извити, закривени, пречлети и пр./, галерията представлява голям интерес за специалиста-минералог и кристалограф, както и обект за посещения от пещеряци.

Долната галерия се спуска стръмно надолу и след няколко кривуличения в най-ниската и част се открива триметров стъпен кладенец с кални стени. Водата в него е дълбока до 1,5 метра. Странични продължения на кладенеца или сифони не се забелязват. След

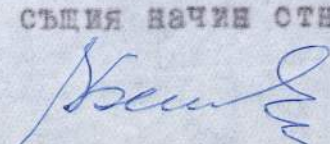
двадесетина метра галерията постепенно се смилава - по-нататъшното проникване без изкуствено разширяване на прохода е невъзможно. Целият долен етаж на пещерата е извънредно кален, нисък и трудно проходим. Интересното в него са изобилните перпендикулярно стърчащи от тавана и стените кори /лоспи/ от глинест материал, които придават своеобразен изглед на галерията. Това са най-добре оформените и запазени образувания от този род, които сме виждали в нашите пещери. Характерен пещерен организъм тук са множеството интересни железни-кави стеножки от род Тифлобулус.

Тъй като в района на град Берковица не са известни други забележителни пещери, а новосткритата Мраморна пещера е красива /особено тавана в голямата зала/ и интересна с образуванията в двете си галерии, ние сме на мнение, че тя трябва да бъде запазена в сегашния си вид и превърната в местен туристически обект. Смятаме, че едно евентуално разширяване на входната галерия, изравняване на пода и електрифициране на голямата зала /на петдесетина метра от пещерата минава електропровод/ ще я превърне в хубав местен туристически обект. Интересът на берковското гражданство към пещерата и сега е извънредно голям.

Предупредихме началника на карьерата и работещите в нея да преустановят работата в дясната част на фронта на карьерата, а да я продължат до второ нареждане само в средната и лява, относително безопасни за пещерата, части. Има вероятност при напредването на средната част на фронта да се стигне до лявата, обрушена от предишните взривове част на голямата зала. Това би улеснило приспособяването на залата за масово посещение.

Пещерата заварихме с вход, циментиран от ГНС. След нашето излизане той беше затворен по същия начин отново.

София, 17.9.1964 г.

/В. Бешков/

/М. Берон/